T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/365
KARAR NO : 2024/450
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının Ceza ve İnfaz Kurumundan denetimli serbestlikten yararlanmak üzere bir ay geç tahliye edilmesi sebebiyle, uğradığını ileri sürdüğü maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Y.
Vekili : Av. F. Ö.
Davalı : Hazine ve Maliye Bakanlığı
Vekili : Av. M. M. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Bitlis 2. Ağır CezaMahkemesinin E.2017/168, K.2017/220 sayılı dosyasından 6 yıl 3 ay hapis cezası aldığını, cezanın Yargıtayca onanarak kesinleştiğini, cezanın infazı için düzenlenen müddetnamede müvekkilinin 23/04/2021 tarihinde koşullu salıvermeden yararlanabileceğinin belirlendiğini, 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi uyarınca infaz edilen bu ceza sebebiyle son bir yılının denetimli serbestlik kapsamından yararlanıp tahliye edilebildiğini, 4959 sayılı Kanun ve 4422 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca kişilerin işledikleri suçlar sebebiyle mensup oldukları örgütten ayrıldıklarının idare ve gözlem kurulu kararı ile tespit olması gerektiğini, bu durumda gerek infaz dosyası gerekse ceza davası dosyasında müvekkilinin herhangi bir olumsuz durumunun tespit edilmediğini, buna rağmen müvekkilinin 23/04/2020 tarihinde tahliye edilmesi gerekirken, 22/05/2020 tarihinde tahliye edildiğini, Bitlis İnfaz Hakimliğinin müvekkilini hukuka aykırı şekilde tahliyesini geçirmek suretiyle 5271 sayılı Kanun'un 141. ve devamı maddelerini ihlal ettiğini, müvekkilinin cezaevinde infaz edilmesi gereken süreden fazla tutulması nedeniyle maddi ve manevi olarak zarara uğradığını ileri sürerek, 10.000 TL maddi ve 150.000 TL manevi tazminat ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesi 18/09/2020 tarih ve E.2020/257, K.2020/154 sayılı kararı ile, Mahkemelerinin yetkisizliğine, karar kesinleştiğinde dosyanın yetkili ve görevli Niğde Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

3. Niğde 2. Ağır Ceza Mahkemesi 18/01/2021 tarih ve E.2021/9, K.2021/15 sayılı kararı ile, yetkili ve görevli mahkemenin Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesi olduğundan Mahkemelerinin yetkisizliğine, yetkili mahkemenin belirlenmesi bakımından dosyanın Yargıtay 5. Ceza Dairesine gönderilmesine karar vermiştir. Yargıtay 5. Ceza Dairesi 19/10/2021 tarih ve E.2021/1643, K.2021/4750 sayılı kararı ile, Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 18/09/2020 tarih ve E.2020/257, K.2020/154 sayılı yetkisizlik kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

4. Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesi 22/11/2021 tarih ve E.2021/535, K.2021/583 sayılı kararı ile, 5271 sayılı Kanun'un 141. ve 142. maddeleri ile 5235 sayılı Kanun'un 6. ve 12. maddeleri gereğince Mahkemelerinin görevsizliği nedeniyle davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine Van Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi 10/05/2022 tarih ve E.2022/537, K.2022/874 sayılı kararı ile, dosyanın yeniden incelenmek ve karar verilmek üzere ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5.Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesi 07/03/2023 tarih ve E.2022/406, K.2023/101 sayılı kararı ile, davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Van Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza dairesi 28/12/2023 tarih ve E.2023/925, K.2023/1325 sayılı kararı ile, denetimli serbestlik yasal prosedürünün uygulanma sürecine ilişkin söz konusu talebin gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yargılamaya devamla davanın reddine karar verildiği gerekçesiyle hükmün bozulmasına kesin olarak karar vermiştir.

6. **Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesi 09/02/2024 tarih ve E.2024/25, K.2024/47 sayılı kararı** ile, davacının tazminat istemine ilişkin davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunabileceği gözetildiğinden mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 13/09/2022 tarihli, 2021/4504 esas ve 2022/5607 karar sayılı ilamında belirtildiği üzere; Tazminat istemine ilişkin CMK'nın 141. maddesinde suç soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceği belirtilerek tazminat istenebilecek hallerin tahdidi şekilde sıralandığı, incelemeye konu dosyada davacının FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne üye olma suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezasından hükümlü olduğu, 27/03/2019 tarihinde bu cezasının infazına başlandığı, bihakkın tahliye tarihinin 14/11/2022 olduğu, koşullu salıverme tarihinin ise 23/04/2021 olduğu, Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinin 8. maddesi uyarınca örgütten ayrıldığı yönünde kanaatin oluşması üzerine Bitlis E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan davacının denetimli serbestlik yasasından faydalanıp faydalanamayacağı hususunda bir karar verilmek üzere kurumca Bitlis İnfaz Hakimliğinden talepte bulunulduğu, Bitlis İnfaz Hakimliğinin 22/05/2020 tarih, 2020/70 Esas ve 2020/863 Karar sayılı kararı ile davacının 22/05/2020 tarihinden itibaren denetimli serbestliğe ayrılmasına karar verildiği ve 22/05/2020 tarihinde Bitlis E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Bitlis Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne nakil edildiği, tazminat talebine ilişkin söz konusu davada davacı hakkındaki cezanın infazı için düzenlenen müddetnamede davacının 23/04/2021 tarihinde koşullu salıvermeden yararlanabileceği belirtildiği, 5275 sayılı yasanın 105/A maddesi uyarınca infaz edilen cezası sebebiyle son bir yılını denetimli serbestlik kapsamından yararlanmak üzere tahliye edilebileceği, davacının 23/04/2020 tarihi yerine 22/05/2020 tarihinde denetimli serbestlikten yararlanmak üzere geç tahliye edildiği, denetimli serbestlik tedbirinden geç faydalandığı için zarara uğradığı gerekçeleri ile tazminat isteminde bulunulduğu, denetimli serbestlik yasal prosedürünün uygulanma sürecine ilişkin söz konusu talebin gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği gözetilerek mahkememizin görevsizliğine dair aşağıdaki şekilde karar verilmiştir..."

7. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

8. **Van 1. İdare Mahkemesi 03/07/2024 tarih ve E.2024/420 sayılı kararı** ile, Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün E.2018/164, K.2018/183 sayılı kararını aynen aldıktan sonra adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna vararak, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın, Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Bakılan uyuşmazlıkta ise, davacının denetimli serbestlik uygulanması suretiyle 23/04/2020 tarihinde tahliye edilmesi gerekirken 22/05/2020 tarihinde tahliye edilmesi nedeniyle fazladan ceza infaz kurumunda kalması sonucunda maddi ve manevi zarara uğradığından bahisle açılan, özünde haksız fiile dayanan bir tazminat davası olduğu, infaz sürecinde Mahkeme ve Hakimliklerce verilen kararların uygulanma sürecindeki prosedürün idari yargı makamlarınca denetlenmesinin mümkün olmadığı, bu durumun bir yargı kolu tarafından verilen kararın başka bir yargı kolu tarafından denetlenmesi sonucunu doğuracağı dikkate alındığında, adli yargı mercii tarafından icra edilen işlemler silsilesinin bir parçası olan denetimli serbestlik koşullarının değerlendirme sürecinin yargısal denetiminin adli yargı mercilerince yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim benzer mahiyette geç tahliye edilme sebebiyle açılan davalarda çıkan görev uyuşmazlıklarına ilişkin olarak, Uyuşmazlık Mahkemesinin 05/04/2021 tarih ve E:2020/708, K:2021/190 sayılı kararı ile 27/11/2023 tarih ve E:2023/535, K:2023/671 sayılı kararında da uyuşmazlığın adli yardı yerinde çözülmesine karar verildiği görülmektedir..."

9. Van 1. İdare Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

10. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)"

11. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

...

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak..."

12. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan doğruya infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet başsavcılığı veya ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. İnfaz hâkimliği dışında yapılan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve bir sureti başvurana verilir.

Şikâyet yoluna, kendisi ile ilgili olmak kaydıyla hükümlü veya tutuklu ya da eşi, anası, babası, ayırt etme gücüne sahip çocuğu veya kardeşi, müdafii, kanunî temsilcisi veya ceza infaz kurumu ve tutukevi izleme kurulu başvurabilir.

Şikâyet yoluna başvurulması, verilen kararın, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak, infaz hâkimi giderilmesi güç veya imkansız sonuçların doğması ve karar, işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda karar, işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir."

13. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

14. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı"* başlıklı 105/A maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" Ek: 5/4/2012-6291/1 md.)

(1) (Değişik:14/4/2020-7242/46 md.) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davacının hükümlü olarak bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda denetimli serbestlikten yararlanmak üzere bir ay geç tahliye edilmesi sebebiyle kendisinin ve ailesinin uğradığı zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

18. Olayda; davacı iddiası, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...Hükümlülerin cezalarının infazı .... tahliyeleri.. gibi işlem ve faaliyetlere"* ilişkin olup, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlendiğinden, aynı şikayetten kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Van 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/02/2024 tarih ve E.2024/25, K.2024/47 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile,Bitlis 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/02/2024 tarih ve E.2024/25, K.2024/47 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN